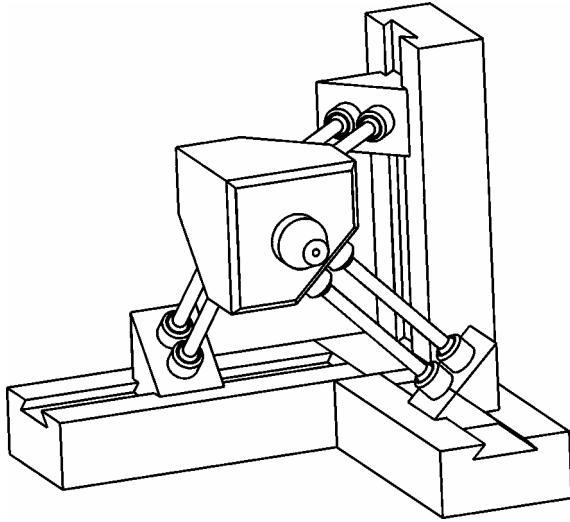

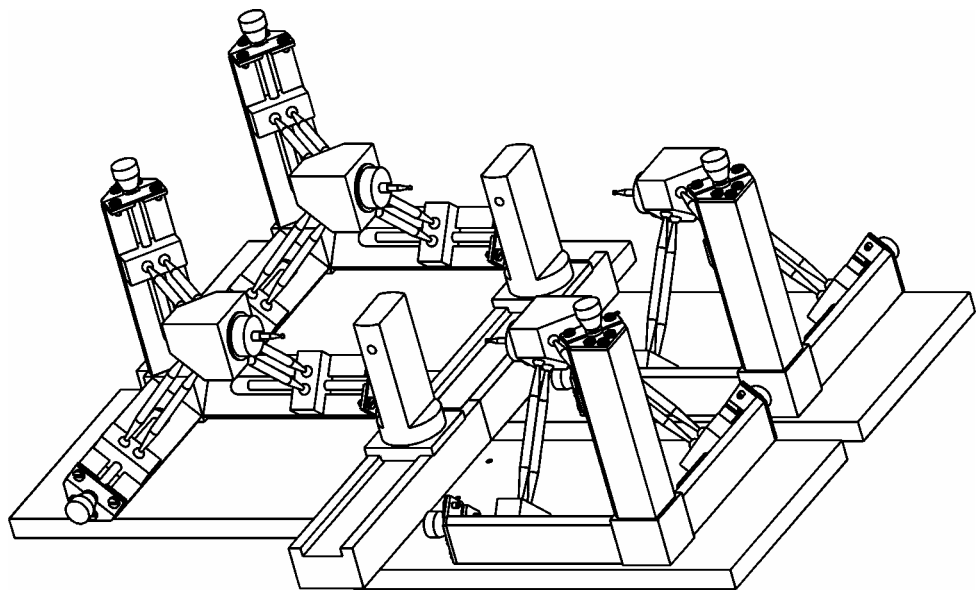
UNIVERZITET U BEOGRADU
MAŠINSKI FAKULTET

Saša Živanović

Magistarska teza

TEHNOLOŠKI MODUL SA PARALELNIM MEHANIZMOM

Beograd, 2000.

**UNIVERZITET U BEOGRADU
MAŠINSKI FAKULTET**

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

Redni broj:
RBR
Identifikacioni broj:
IBR
Tip dokumentacije: Monografska publikacija
TD
Tip zapisa: Tekstualni štampani materijal
TZ
Vrsta rada: Magistarska teza
VR
Autor: Saša Živanović, dipl.maš.inž.
AU
Mentor/Komentor: Prof. Dr Miloš Glavonjić
MN

Naslov rada: **TEHNOLOŠKI MODUL SA PARALELNIM
NR MEHANIZMOM**

Jezik publikacije: srpski
JP
Jezik izvoda: srpski/engleski
JI
Zemlja publikovanja: Jugoslavija
ZP
Uže geografsko područje: Srbija
UGP
Godina: 2000.
GO
Izdavač: Autorski reprint
IZ
Mesto i adresa: 11000 Beograd, YU, 27. marta 80
MA
Fizički opis rada:
(broj poglavlja/strana/lit.citata/slika/tabela/priloga) 7/248/95/270/32/5
FO
Naučna oblast: Proizvodno mašinstvo
NO
Naučna disciplina: Mašine sa paralelnom kinematikom
ND
UDK 681.323.621.91(043.2)

Predmetna odrednica/Ključne reči:
PO

Čuva se:
ČU

Važna napomena:
VN

Izvod:
IZ

paralelni mehanizam (Stjuartova platforma),
mašina sa paralelnom kinematikom (MPK),
tehnološki modul sa paralelnim mehanizmom,
holon, agilni tehnološki sistem
u Biblioteci Mašinskog fakulteta u Beogradu,
YU, 11000 Beograd, 27. marta 80
nema

Predmet teze je obradni sistem sa mašinom
alatkom, koja je sagrađena pomoću paralelnog
mehanizma, potrebnih pogona, prenosnika i
pripadajućeg uparvljanja. Takav obradni sistem ima,
po pravilu, šest osa i kinematički je redudantan u
odnosu na većinu metoda obrade rezanjem, koji se
ostvaruju tradicionalnim mašinama alatkama.
Ugrađeni paralelni mehanizam ima paralelne ose, pa
se za ovakve mašine alatke kaže da imaju virtuelne
ose. Ta virtualnost je posledica principa rada
paralelnog mehanizma. Prvi put se pojavljuje na
ovakvim mašinama alatkama. Svojtvena joj je
neuparenost osa mašine i potrebnih kretanja alata u
odnosu na obradak u programiranju. Do sada je bilo
uobičajeno jedinično preslikavanje sa potrebnih
koordinatnih kretanja u Dekartovom koordinatnom
sistemu obratka na raspoloživa kretanja na mašini,
jer su u tradicionalnim mašinama alatkama bili
ugrađeni serijski ortogonalni mehanizmi.

Na osnovu uvida u postojeća dostignuća u
pogledu realizacije mašina alatki sa paralelnom
kinematikom, i sopstvenih istraživanja, u radu se
prava znanja planiraju ostvariti metodom nedovršene
konceptije, koji bi se mogao iskazati kao pristup po
kome je bolje samostalno koncipirati i u gradnji
odmaći dovoljno daleko na svojoj konceptiji, umesto
da se kupi tuđi nedovršeni proizvod. Radi toga je i
planirano konstruisanje odgovarajućeg tehnološkog
modula sa paralelnim mehanizmom. Ideja je da se
iskoriste raspoloživi resursi tradicionalne tehnološke
opreme na netradicionalan način, da bi se napravio
sopstveni eksperimentalni i edukacioni sistem, bez
upuštanja u razvoj i gradnju tipskih komponenata za
komunikaciju, programiranje, pogon i upravljanje.

Datum prihvatanja teme od strane
Naučno-nastavnog veća:

DP

Datum odbrane:

DO

Članovi komisije:

Prof. Dr Milisav Kalajdžić,
Mašinski fakultet Beograd
Prof. Dr Dragan Milutinović,
Mašinski fakultet Beograd
Prof. Dr Miloš Glavonjić, mentor,
Mašinski fakultet Beograd

**UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF MECHANICAL ENGINEERING**

KEY WORDS DOCUMENTATION

Accession number:

ANO

Identification number:

INO

Document type:

DT

Type of record:

TR

Content code:

CC

Author:

AU

Menthor/Komenthor:

MN

Monographic publication

Textual material printed

M. Sc. thesis

Saša Živanović, B. Sc. in mech. eng.

Professor Dr Miloš Glavonjić, Ph. D.

Title:

TI

**Manufacturing Module with Parallel
Mechanism**

Language of text:

LT

Language of abstract:

LA

Country of publication:

CP

Locality of publication

LP

Publication year:

GO

Publisher:

PY

Publication place:

PP

Physical description:

(chapter/page/literature/pictures/tables/add.lists)

PD

Scientific field:

SF

Scientific discipline:

SD

UDK

serbian

serbian/english

Yugoslavia

Serbia

2000.

Author's reprint

11000 Belgrade, YU, 27. marta 80

7/248/95/270/32/5

Production engineering

Parallel kinematic Machine

681.323.621.91(043.2)

Subject/Key words:
SKW

Parallel mechanism (Stewart platform), Parallel kinematic Machine (PKM), Manufacturing Module with Parallel Mechanism, Holon, Agile Manufacturing System

Holding data:
HD

on the library of Mechanical Engineering Faculty in Belgrade,
YU 11000 Belgrade, 27. marta 80

Note:
NO

Abstract:
AB

The subject of this thesis is the machining system with machine tool, designed by the parallel mechanism necessary motors, transmission and corresponding control. Such processing system has got, by the rule, six axes and it is kinematic redundant in relation to most methods of cutting which is carried out by traditional machine tools. Incorporated parallel mechanism has got parallel axes, so these machine tools are said to have virtual axes. This virtuality is the consequence of parallel mechanism working principle. This is the first time it appears on such machine tools. Its characteristic is difference between machine axes and necessary tool movements in relation to workpiece in programming. Until present times the unit mapping from necessary movement coordinates in Decart coordinate system on available machine movements was possible, because in traditional machine tools serial ortogonal mechanisms were incorporated.

On the basis of insight into already existing accomplishment in realizing machine tools with parallel kinematics and my own researches this paper plan to carry out real knowledge by the method of unfinished concept, which it is better to make self concepts and develop further this conception instead of buying somebody else's unfinished product. That is why designing of certain manufacturing module with parallel mechanism was planned. The idea is to use available resources of traditional manufacturing equipment in an untraditional an educational system without getting into dvelopment and building of typical components for communication, programming motors, and control.

Accepted by the Scientific board on:
ASB

Defended on:
DE

Thesis defended board:
KO

Professor Dr Milisav Kalajdžić, Ph. D.,
Faculty of mechanical engineering, Belgrade
Professor Dr Dragan Milutinović, Ph. D.,
Faculty of mechanical engineering, Belgrade
Professor Dr Miloš Glavonjić, Ph. D., supervisor,
Faculty of mechanical engineering, Belgrade

SADRŽAJ

UVOD	1
1. SISTEMATIZACIJA KONCEPCIJA TEHNOLOŠKIH MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	7
1.1 POJAM I ISTORIJAT PARALELNOG MEHANIZMA	7
1.2 PRIMENE PARALELNOG MEHANIZMA	10
1.2.1 Primena paralelnog mehanizma za nove generacije mašina alatki i robota	13
1.3 ANALIZA IZVEDENIH REŠENJA MAŠINA ALATKI NA BAZI TEHNOLOŠKOG MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	19
1.3.1 Prve mašine alatke sa paralelnom kinematikom	21
1.3.2 Novi koncept mašine alatke za obradu velikim brzinama	24
1.3.3 "HEXACT" - kao tehnološki modul za obradu rezanjem	27
1.3.4 "TRICEPT - TRIPOD" tehnološki moduli	29
1.3.5 "LINAPOD" mašina sa paralelnom kinematikom	30
1.3.6 Mašina za troosnu obradu "TRIAGLIDE"	30
1.3.7 "HEXAGLIDE" MAŠINA SA PARALELNOM KINEMATIKOM	31
1.3.8 "HEXA M Toyoda"	33
1.3.9 MPK i krivolinijskim aktuatorima	34
1.4 SISTEMATIZACIJA KONCEPCIJA PARALELNIH MEHANIZAMA	35
1.4.1 Varijantnost paralelnih mehanizama	35
1.4.2 Metodologija sistematizacije paralelnih mehanizama	39
1.5 PRIMENA MODULARNOG KONCEPTA U PROJEKTOVANJU TEHNOLOŠKIH MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	50
1.5.1 Opšti pristup modularnom konceptu	50
1.5.2 Koristi primene modularnog principa	52
1.5.3 Modularna struktura mašina sa paralelnom kinematikom	53
1.5.4 Primena morfološke metode u koncipiranju tehnoloških modula sa paralelnim mehanizmom	56
1.6 KONCIPIRANJE BAZE ZNANJA O TEHNOLOŠKIM MODULIMA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	60
1.6.1 Predstavljanje - prezentacija znanja	60
1.6.2 Internet kao globalna baza informacija	60
1.6.3 Tehnološki moduli sa paralelnim mehanizmima na Internetu	63

2. MODELI TEHNOLOŠKIH MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	67
2.1 PROCESIRANJE MODELA	67
2.1.1 Konceptijske odlike savremenih sistema za automatizovano projektovanje	67
2.1.2 Modeliranje proizvoda	68
2.1.3 Modeliranje tehnologije	70
2.1.4 Opis geometrije brojevima u standardnim formatima	73
2.1.5 Koordinatne ose serijskih i paralelnih mašina alatki	74
2.2 MOGUĆA INTEGRISANA METODOLOGIJA ZA PROJEKTOVANJE MAŠINA SA PARALELNOM KINEMATIKOM	76
2.3 OŠTI KINEMATIČKI MODELI MAŠINA SA PARALELNOM KINEMATIKOM	79
2.3.1 Inverzni kinematički problem	80
2.3.2 Direktni kinematički problem	83
2.3.3 O dinamici mašina sa paralelnom kinematikom	84
2.4 OPŠTI FIZIČKI MODEL MAŠINE S PARALELNOM KINEMATIKOM	86
2.5 NEKI PRIMERI MODELIRANJA I PRORAČUNA KONSTRUKCIJA PARALELNIH MEHANIZMAMA PRIMENOM METODA KONAČNIH ELEMENATA	90
2.5.1 Opšti modeli paralelnog mehanizma - Heksapoda	90
2.5.2 Proračun opšteg modela paralelnog mehanizma i noseće konstrukcije mašine sa paralelnom kinematikom	93
2.6 UOPŠTAVANJE MODELA MAŠINE SA PARALELNOM KINEMATIKOM	102
2.6.1 Pokazna konfiguracija mašine sa paralelnom kinematikom	102
2.6.2 Analiza detalja uopštenog modela	102
3. KONCIPIRANJE PROTOTIPA TEHNOLOŠKOG MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	
3.1 ANALIZA HIPOTEZE O GRADNJI MAŠINE SA PARALELNOM NA BAZI MAŠINE SA SERIJSKOM KINEMATIKOM	107
3.2 RAVANSKI 2D PARALELNI MEHANIZAM	108
3.2.1 Inverzni kinematički problem 2D paralelnog mehanizma	109
3.2.2 Direktni kinematički problem 2D paralelnog mehanizma	110
3.3 KONSTRUISANJE EDUKACIONOG 2D TEHNOLOŠKOG MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	111

3.4	KINEMATIKA 3D TEHNOLOŠKOG MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	116
3.4.1	Ošti pristup rešavanju inverzne kinematike 3D MPK	116
3.4.2	Model za rešavanje inverzne i direktne kinematike 3D MPK	121
3.4.3	Rešenje inverzne kinematike 3D MPK	123
3.4.4	Rešenje direktne kinematike 3D MPK	124
3.5	IDEJNO REŠENJE PROTOTIPA EDUKACIONOG 3D MPK TEHNOLOŠKOG MODULA	127
3.5.1	PRENOS KRETANJA SA BAZNE MAŠINE NA TEHNOLOŠKI MODUL	132
3.5.2	Realizacija jednog modela 3D mašine sa paralelnom kinematikom	133
3.6	KOMPLET EDUKACIONOG TEHNOLOŠKOG MODULA	137
4.	EKSPERIMENTALNO ISPITIVANJE TEHNOLOŠKOG MODULA SA PARALELNIM MEHANIZMOM	139
4.1	EKSPERIMENTALNO ISPITIVANJE 2D MPK HBG	139
4.1.1	Radni prostor 2D paralelnog mehanizma	139
4.1.2	Simulacija kinematike 2D paralelnog mehanizma	145
4.1.3	Linearna interpolacija 2D MPK HBG	149
4.1.4	Kružna interpolacija 2D MPK HBG	150
4.1.5	Test kontura za 2DMPK HBG	153
4.2	EKSPERIMENTALNO ISPITIVANJE 3D MPK	159
4.2.1	Radni prostor 3D MPK	159
4.2.2	Primer izrade modela radnog prostora na 3D MPK	162
4.2.3	Radni prostor 3D MPK na bazi direktne kinematike	163
4.2.4	Linearna interpolacija 3D MPK HBG	165
4.2.5	Kružna interpolacija 3D MPK HBG	167
5.	KONCEPCIJA AGILNOG TEHNOLOŠKOG SISTEMA HOLONSKE KONFIGURACIJE SA TEHNOLOŠKIM MODULIMA	169
5.1	OSNOVNI POJMOVI	169
5.1.1	Pojam agilnosti	169
5.1.2	Fleksibilni tehnološki sistem	170
5.1.3	Pojam holona i holonskih tehnoloških sistema	171
5.1.4	Struktura holonskih tehnoloških sistema	172
5.2	AGILNOST TEHNOLOŠKOG SISTEMA	174
5.2.1	Koncepcija jednog agilnog tehnološkog sistema	175
5.2.2	Mašina alatka kao ekvivalent holonskoj obradnoj jedinici	177
5.3	HOLONSKA STRUKTURA ZA KONCEPT AGILNIH TEHNOLOGIJA	179

5.4	UKLJUČIVANJE NOVIH VEŠTINA I TEHNOLOGIJA GLOBALIZACIJE	185
5.5	PRIKAZ MOGUĆE HOLONIZACIJE OBRADNIH SISTEMA NOVE GENERACIJE	187
5.6	3D MPK KAO TEHNOLOŠKI MODUL OBRADNIH SISTEMA NOVE GENERACIJE	190
6.	ZAKLJUČAK	193
7.	LITERATURA	199
	PRILOG	205
P1.0	NAJČEŠĆE POMINJANA IZVEDENA REŠENJA MAŠINA S PARALELNO KINEMATIKOM - HEKSAPODI	205
P2.0	PRIMENA METODOLOGIJE OPISIVANJA STRUKTURE PARALELNIH MEHANIZAMA	216
P3.0	SKLOPNI CRTEŽI IDEJNIH REŠENJA ZA MPK	219
P4.0	PROGRAMI ZA RAZLIČITA IZRAČUNAVANJA TOKOM IZVOĐENJA EKSPERIMENTALNIH ISTRAŽIVANJA	223
P5.0	SLIKE I ZAPISNICI TOKOM EKSPERIMENTA	243